

KORKUT ATA TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

Uluslararası Dil, Edebiyat, Kültür, Tarih, Sanat ve Eğitim Araştırmaları Dergisi

The Journal of International Language, Literature, Culture, History, Art and Education Research

Sayı/Issue 15 (Nisan/April 2024), s. 866-880.

Geliş Tarihi-Received: 25.02.2024

Kabul Tarihi-Accepted: 17.04.2024

Araştırma Makalesi-Research Article

ISSN: 2687-5675

DOI: 10.51531/korkutataturkiyat.1442767

Okul Öncesi Eğitim Programlarına Bir Bakış: 2013 ve 2024 Programlarının Karşılaştırılması

A Look at Preschool Education Programs: Comparison of 2013 and 2024 Programs

İrem Nur DİREK*

Onur BATMAZ**

Öz

Bu çalışmada, 2013 ve 2024 okul öncesi eğitim programlarının karşılaştırılarak incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışma nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesiyle gerçekleştirilmiştir. Veri kaynağı olarak hem 2013 hem de 2024 okul öncesi eğitim programlarından yararlanılmıştır. Araştırmacılar tarafından hazırlanan ve uzman görüşleri alınan "Program İnceleme Formu"yla veri kaynakları incelenmiş olup elde edilen veriler betimsel analiz tekniğiyle analiz edilmiştir. Analiz sonucunda; 2013 ve 2024 okul öncesi eğitim programlarına ait ana ve alt başlıkların büyük çoğunluğunun aynı olduğu ortaya çıkmıştır. 2013 okul öncesi eğitim programında yer alan "Okul Öncesi Dönemin Önemi" başlığı 2024 programında yer almamış ayrıca 2024 programına "Türkiye'de Uygulanan Okul Öncesi Eğitim Programlarının Tarihçesi" başlığının eklendiği sonucuna ulaşılmıştır. 2013 programında yer alan "Okul Öncesi Eğitiminin Değerlendirilmesi" başlığının da 2024 programında "Okul Öncesi Eğitimde Çocuğu Tanıma ve Değerlendirme" başlığı şeklinde yer aldığı görülmüştür. Ayrıca okul öncesi eğitimin amaçları, temel ilkeleri, temel özellikleri, programın gelişim özellikleri ile kazanımlarda değişikliklerle birlikte yeni eklenen ifadelerin olduğu sonucun ulaşılmıştır. Öğrenme merkezlerinde hem değişikliklerin hem de yeni eklenen merkezlerin olduğu, etkinlik çeşitlerinde ise değişikliklerin olduğu ancak yeni eklenen etkinlik çeşidinin olmadığı ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kavramlar: Okul öncesi, program, karşılaştırma, eğitim.

Abstract

This study aimed to compare and examine the 2013 and 2024 preschool education programs. The study was carried out by document review, one of the qualitative research methods. Both 2013 and 2024 preschool education programs were used as data sources. Data sources were examined with the "Program Review Form" prepared by the researchers and expert opinions were received, and the obtained data were analyzed with the descriptive analysis technique. As a result of the analysis; It has been revealed that the majority of the main and sub-headings of the 2013 and 2024 preschool education programs are the same. It was concluded that the title "Importance of the Preschool Period" in the 2013 preschool education program was not included in the 2024 program, and the title "History of Preschool Education Programs

* Lisans Öğrencisi, Yozgat Bozok Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Okul Öncesi Eğitimi, e-posta: iremnurdirek@gmail.com, ORCID: 0009-0007-7972-3074.

** Doç. Dr., Yozgat Bozok Üniversitesi, e-posta: onur.batmaz@yobu.edu.tr, ORCID: 0000-0001-9208-2645.

Implemented in Turkey" was added to the 2024 program. It was observed that the title of "Evaluation of Preschool Education" in the 2013 program was also included as the title "Recognizing and Evaluation of the Child in Preschool Education" in the 2024 program. In addition, it has been concluded that there are new expressions added along with changes in the objectives, basic principles, basic features of preschool education, development features of the program and achievements. It was revealed that there were both changes and newly added centers in the learning centers, and that there were changes in the types of activities, but there were no newly added activity types.

Keywords: Preschool, program, comparison, education.

Giriş

Okul öncesi eğitim, insan yaşamının temelini oluşturan, tüm gelişim alanlarının gelişim yönünü belirleyen ve destekleyen bir eğitim sürecidir (Bağcı-Ayrancı, 2018). "Erken Çocukluk Eğitimi" olarak da adlandırılan bu süreç, çocuğun doğumundan itibaren başlayan ve ilkökula başladığı güne kadar devam eden 0-6 yaş arasındaki yılları kapsamaktadır (Yılmaz, 2003). Bu yıllarda çocukların sonraki yaşamlarında önemli rol oynayan zihinsel, duygusal, sosyal, dil ve motor gelişimlerinin büyük oranda tamamlandığı, çocuğun kişiliğinin şekillendiği görülmüştür (Aral vd., 2002). Dolayısıyla okul öncesi dönem, gelişimin temellerinin atıldığı, tüm gelişim alanlarında gelecek için temel oluşturacak bilgi, beceri, nitelik ve alışkanlıkların kazanıldığı, çocuğun aktif olarak çevresine katılmaya başladığı, kazanılan deneyimlerin çocuk üzerindeki etkisinin diğer yıllara oranla daha güçlü ve kalıcı olduğu, çocuğun çevre koşullarından en fazla etkilendiği kritik bir dönem olduğundan hayati bir öneme sahiptir (Yılmaz-Bolat, 2011). Günümüzde temel eğitiminin ilk basamağı olarak kabul edilen okul öncesi eğitimin, çocuğun gelişimi ve kişiliği üzerinde uzun vadeli etkileri olduğundan bu dönemde verilecek eğitimin niteliği son derece önemlidir (Yavuzer, 2003). Ancak eğitimin niteliğinin geliştirilmesi için belli bir düzen dâhilinde hazırlanmış programlara ihtiyaç duyulmaktadır. Zira eğitim-öğretim faaliyetleri rastgele bir şekilde yapılmamaktadır. Bireyler için gerekli görülen birtakım davranışların kazandırılması için önceden hazırlanan programların uygulanması ile eğitim-öğretim faaliyetleri yapılmaktadır (Şıvgın, 2005). Albrecht ve Miller'e (2004) göre, okul öncesi dönem çocukların eğitimi ile çok yönlü gelişimlerini sağlayacak olan eğitim programları son derece önemlidir. Program, öğrenilecek konuları listeleyen ve nerede olacaklarını belirleyen, okuldaki deneyimlerin tümünü içerisinde barındıran yazılı bir öğrenme planıdır (Brewer, 2001). Okul öncesi eğitim programı ise okul öncesi eğitimi alan çocukların tüm gelişim alanlarını destekleyerek onların gelişimlerinin en üst seviyeye çıkmasını sağlayan bir programdır (Senemoğlu, 1994). Okul öncesi eğitim programlarıyla, çocukların sağlıklı bir şekilde gelişimlerini ve ihtiyaç duyacağı becerilerin kazandırılmasını sağlamak amaçlanmaktadır (Hirsh, 2004). Ayrıca okul öncesi eğitim programları, eğitimin genel amaçlarına ulaşılmasına, çocukların gelişimlerinin hangi eğitim etkinlikleri ve yöntemleriyle desteklenebileceğine, çocuklara nelerin nasıl öğretilebileceğine, sınıfta ve okulda herhangi bir fiziksel ortamın nasıl oluşturulacağına, süreç içerisinde ebeveynlerden nasıl destek alınabileceğine ve değerlendirme aşamasının nasıl gerçekleştirilebileceğine ilişkin bilgilerin daha somut bir şekilde sunulması açısından önemli görülmektedir (Dodge, 1995). Böylece eğitimin sistemli bir şekilde yürütülebilmesi için eğitim programının gerekliliği önemli bir unsur olarak ortaya çıkmıştır (Bertrand, 2012). Hazırlanan eğitim programları, dünyadaki değişme ve gelişmelere paralel olarak güncelliğini yitirebilmekte ve belli bir süre sonunda amacına hizmet edemez, ihtiyaçlara cevap veremez duruma gelebilmektedir. Böylece programların güncellenmesi, değiştirilmesi bazen de tamamen kaldırılması gibi durumlar ortaya çıkmaktadır. Tüm bu durumlar ise programların geliştirilmesini ve değerlendirilmesini zorunlu hale getirmektedir (Akkaya, 2023). Türkiye'de okul öncesi eğitim programlarının tarihçesine bakıldığında, Cumhuriyet tarihi

boyunca belirli zamanlarda programda değişiklikler ve güncellemeler yapılarak 1953, 1989, 1994, 2002, 2006 ve 2013 okul öncesi eğitim programları hazırlanmıştır. Son olarak, Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 05.02.2024 tarihinde almış olduğu karar ile 2013 okul öncesi eğitim programı yerine 2024 okul öncesi eğitim programı hazırlanmış ve yürürlüğe girmiştir (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2024).

2024 okul öncesi eğitim programı, "36-48", "49-60", "61-72" yaş aralıklarına yönelik tek bir program metni şeklinde yayınlanmıştır. Programa "Türk Milli Eğitiminin Genel Amaçları" ile başlanmış ardından "Okul Öncesi Eğitimin Amaçları" ve "Okul Öncesi Eğitimin Temel İlkeleri" şeklinde devam edilmiştir. "Türkiye'de Uygulanan Okul Öncesi Eğitim Programlarının Tarihçesi" başlığı altında 1953 yılından 2013 yılına kadar uygulanan okul öncesi eğitim programları açıklanmıştır. Daha sonra "Okul Öncesi Eğitim Programının Tanıtımı" kısmında programın genel tanıtımı yapılarak programın temel özelliklerine değinilmiş ve program uygulama şablonuna yer verilmiştir. Ayrıca 2024 Programında "Gelişim Özelliklerine, Kazanımlara ve Göstergelere" başlığına yer verilmiştir. "Okul Öncesi Eğitimin Planlanması ve Uygulanması" perspektifi başlığı altında "Okul Öncesi Eğitim Ortamı ve Öğrenme Merkezleri", "Etkinlik Çeşitleri ve Açıklamaları", "Aylık Eğitim Planı" ve "Günlük Plan" açıklanmıştır. Programda son olarak, "Okul Öncesi Eğitimde Çocuğu Tanıma ve Değerlendirme" başlığı ele alınarak 14 Ek kısmına yer verilmiştir. 2024 okul öncesi eğitim programı 178 sayfalık bir program kitapçığı şeklinde hazırlanmıştır. Eğitim programlarının iyi tasarlanması ve uygulanması ne kadar önemli ise, programın uygun yöntemlerle değerlendirilip, değerlendirme sonuçlarının programa yansıtılması da bir o kadar önemlidir. Programın etkililiğinin sorgulanması ve değerlendirilmesi, programın geliştirilmesi için başlangıç noktası olarak görülmektedir (Özdaş vd., 2005). Alanyazın incelendiğinde, okul öncesi eğitim programlarının değerlendirildiği birçok çalışmaya (Tuğluk ve Özkan, 2019; Aral ve Kadan, 2018; Başaran ve Ulubey, 2018; Sönmez ve Seyhan, 2016; Kandır ve Türkoğlu, 2015; Kocalar ve Bay, 2020; Kandır, 2016) rastlanılmıştır. Ancak yeni hazırlanan 2024 Okul Öncesi Eğitim Programının değerlendirilmesiyle ilgili herhangi bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Dolayısıyla bu çalışmada yeni hazırlanan 2024 okul öncesi eğitim programı ile önceki program olan 2013 okul öncesi eğitim programının karşılaştırılarak incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda karşılaştırma yapılırken programlardaki başlıklar ve açıklamalar esas alınmıştır. Her iki program arasındaki benzerliklerin ve farklılıkların ortaya konması, benzerlik ve farklılıkların ne düzeyde olduğunun ve hangi unsurlardan kaynaklandığının belirlenmesi açısından önemli görülmektedir. Ayrıca bu çalışmanın, alanyazına katkı sunmasının yanında programın uygulayıcısı olan öğretmenlere de yeni programın önceki programdan farklılıklarını göstermesi açısından kolaylık sağlayacağı düşünülmektedir.

Yöntem

Bu bölümde araştırmanın modeli, veri kaynakları, verilerin toplanması ve analizi sunulmuştur.

Araştırmanın Modeli

2013 ve 2024 okul öncesi eğitim programlarının karşılaştırılarak incelenmesi amacıyla yapılan bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesinden yararlanılmıştır. Doküman incelemesi, araştırmanın veri kaynağını oluşturan, birincil kaynak ya da ikincil kaynak olarak belirlenen dokümanların gözden geçirilmesi, elde edilmesi ve analiz edilmesidir (Özkan, 2019). Bu çalışma kapsamında da hem 2013 hem 2024 okul öncesi eğitim programlarının karşılaştırılarak incelenmesinde doküman incelemesinden yararlanılmıştır.

Veri Toplama Aracı

Bu çalışma kapsamında 2013 ve 2024 okul öncesi eğitim programları incelenirken “Program İnceleme Formu” geliştirilmiştir. Bu form geliştirilirken uzman görüşleri (temel eğitim alanında iki öğretim üyesi) alınmış olup forma son hali verilmiştir. Son hali verilen formdaki başlıklar okul öncesi eğitim programlarının “İçindekiler” kısmında yer alan ana ve alt başlıklara göre oluşturulmuş olup bu başlıkların benzerlik ve farklılıkların form üzerinden ortaya konulması amaçlanmıştır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Bu çalışma kapsamındaki veriler 2013 ve 2024 okul öncesi eğitim programlarından “Program İnceleme Formu”yla toplanmıştır. Elde edilen veriler betimsel analiz tekniğiyle analiz edilmiştir. Betimsel analiz, araştırmada kullanılan görüşme, gözlem ya da belge gibi veri toplama araçlarında yer alan sorular veya konu temelinde gerçekleştirilen analizdir (Ekiz, 2015). Araştırmacılar, okul öncesi eğitim programlarını forma göre ayrı ayrı analiz etmiş olup araştırmacılar arasındaki uyum, güvenilirlik formülüyle (Miles ve Huberman, 1994) hesaplanmıştır. Hesaplama sonucunda araştırmacılar arasındaki uyumun %90 çıkmıştır. Ayrıca bu çalışmada 2024 okul öncesi eğitim programı ile 2013 okul öncesi eğitim programının karşılaştırılarak incelenmesi amaçlandığından karşılaştırma yapılırken programlardaki başlıklar ve açıklamalar esas alınmıştır. Analiz süreçleri de başlıklar ve içeriklerde yer alan ifadeler doğrultusunda gerçekleştirilmiştir. Çalışma kapsamında ortaya çıkan bulgular, 2013 ve 2024 okul öncesi eğitim programlarından yapılan alıntılarla desteklenmiştir.

Bulgular

2013 ve 2024 okul öncesi eğitim programları karşılaştırılmış olup ortaya çıkan bulgulara bu kısımda yer verilmiştir. 2013 ve 2024 okul öncesi eğitim programları “içindekiler” başlığında yer alan bölümler incelenmiş olup başlık düzeyinde yapılan karşılaştırmalara ilişkin bilgiler Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. 2013 ve 2024 Okul Öncesi Eğitim Programlarının “İçindekiler” Başlığında Yer Alan Bölümlere İlişkin Bulgular

İçindekiler (Ana Başlıklar)	2013 Okul Öncesi Eğitim Programı	2024 Okul Öncesi Eğitim Programı	Ana Başlıklardaki Değişiklik Durumu	Alt Başlıklardaki Değişiklik Durumu
“Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları”	✓	✓	Yok	-
“Okul Öncesi Eğitimin Amaçları”	✓	✓	Yok	-
“Okul Öncesi Eğitimin Temel İlkeleri”	✓	✓	Yok	-
“Okul Öncesi Dönemin Önemi”	✓		Var	-
“Türkiye’de Uygulanan Okul Öncesi Eğitim Programlarının Tarihçesi”		✓	Var	-
“Okul Öncesi Eğitim Programının Tanıtımı”	✓	✓	Yok	-
“Gelişim Özellikleri, Kazanımlar ve Göstergeleri”	✓	✓	Yok	-
“Okul Öncesi Eğitimin Planlanması ve Uygulanması”	✓	✓	Yok	Değişiklik var

“Okul Öncesi Eğitiminin Değerlendirilmesi”	✓		Var	-
“Okul Öncesi Eğitimde Çocuğu Tanıma ve Değerlendirme”		✓	Var	-

Tablo 1’e göre, 2013 ve 2024 okul öncesi eğitim programlarının “içindekiler” başlığında yer alan ifadeler incelendiğinde, iki programdaki altı başlığa ait ifadelerin aynı olduğu görülmüştür. Ancak 2013 okul öncesi eğitim programının içindekiler başlığında “Okul Öncesi Dönemin Önemi” başlığı yer alırken 2024 okul öncesi eğitim programında ise “Türkiye’de Uygulanan Okul Öncesi Eğitim Programlarının Tarihçesi” başlığı yer almıştır. Ayrıca 2013 programında yer alan “Okul Öncesi Eğitiminin Değerlendirilmesi” başlığının da 2024 programında “Okul Öncesi Eğitimde Çocuğu Tanıma ve Değerlendirme” başlığı şeklinde yer aldığı görülmüştür. 2013 ve 2024 okul öncesi eğitim programlarının alt başlıkları incelendiğinde, “Okul Öncesi Eğitimin Planlanması ve Uygulanması” başlığının üç alt başlığının aynı kaldığı ancak 2013 programında yer alan “günlük eğitim akışı” başlığının 2024 programında “günlük plan” başlığı şeklinde değiştirildiği anlaşılmıştır.

2013 ve 2024 okul öncesi eğitim programları “Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları” başlığına göre incelenmiş olup bu başlıkta yer alan ifadelerde herhangi bir değişikliğin (1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu) olmadığı görülmüştür.

2013 ve 2024 okul öncesi eğitim programları “Okul Öncesi Eğitimin Amaçları” başlığına göre incelenmiş olup yapılan karşılaştırmalara ilişkin bilgiler Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2. 2013 ve 2024 Okul Öncesi Eğitim Programları “Okul Öncesi Eğitimin Amaçları” Başlığında Yer Alan Bilgilere İlişkin Bulgular

Okul Öncesi Eğitimin Amaçları (MEB, 2024)	Amaç sayısı
Değişiklik yok	2
Değişiklik var	2
Yeni eklendi	1

Tablo 2’ye göre 2013 programında dört madde yer alırken 2024 programında beş maddenin yer aldığı ve bu maddelerden ikisinin bire bir aynı olduğu görülmüştür. 2013 programındaki iki madde, kısmi değişikliklerle (kelime ekleme ve kelime değişiklikleri) 2024 programında yer almıştır. Ayrıca yeni programın “Okul Öncesi Eğitimin Amaçları” başlığına bir amaç ifadesi eklenmiştir. Tabloda yer alan değişiklik yok, değişiklik var ve yeni eklendi başlıklarına ilişkin programlardan yapılan alıntılardan bazıları şunlardır:

Programlardan yapılan örnek alıntılar	
Değişiklik yok	“Çocukların Türkçeyi doğru ve güzel konuşmalarını sağlamaktır” (MEB, 2013; 2024)
Değişiklik var	“Şartları elverişsiz çevrelerden ve ailelerden gelen çocuklar için ortak bir yetiştirme ortamı yaratmak,” (MEB, 2013) “Şartları elverişsiz olan çevrelerden ve ailelerden gelen çocuklar için ortak bir yetiştirme ortamı sunmak,” (MEB, 2024)
Yeni eklendi	“Toplumsal hayata uyum sağlamalarını desteklemek” (MEB, 2024)

2013 ve 2024 okul öncesi eğitim programları “Okul Öncesi Eğitimin Temel İlkeleri” başlığına göre incelenmiş olup karşılaştırmalara ilişkin bilgiler Tablo 3’te sunulmuştur.

Tablo 3. 2013 ve 2024 okul öncesi eğitim programları “Okul Öncesi Eğitimin Temel İlkeleri” başlığında yer alan bilgilere ilişkin bulgular

Okul Öncesi Eğitimin Temel İlkeleri (MEB, 2024)	İlke sayısı
Değişiklik yok	3
Değişiklik var	13
Yeni eklendi	9

Tablo 3’e göre, 2013 programında 18 temel ilke yer alırken 2024 programında ise 25 temel ilkenin yer aldığı görülmüştür. 2013 programında okul öncesi eğitimin temel ilkelerinden; ikisine 2024 programında yer verilmediği, üçünün 2024 programında aynı şekilde yer aldığı ve 13’ünün de değişiklik yapılarak 2024 programında yer aldığı ortaya çıkmıştır. Ayrıca 2024 programında okul öncesi eğitimin temel ilkelerine dokuz yeni temel ilkenin eklendiği görülmüştür. Tabloda yer alan değişiklik yok, değişiklik var ve yeni eklendi başlıklarına ilişkin programlardan yapılan alıntılardan bazıları şunlardır:

Programlardan yapılan örnek alıntılar	
Değişiklik yok	“Okul öncesi eğitimi çocuğun gereksinimlerine ve bireysel farklılıklarına uygun olmalıdır.” (MEB, 2013; 2024)
Değişiklik var	“Okul öncesi eğitimi çocuğun motor, sosyal ve duygusal, dil ve bilişsel gelişimini desteklemeli, öz bakım becerilerini kazandırmalı ve onu ilkokula hazırlamalıdır.” (MEB, 2013) “Okul öncesi eğitim çocukların bilişsel, dil gelişimi, sosyal ve duygusal, fiziksel gelişimini ve sağlığını desteklemeli ve onları ilkokula hazırlamalıdır.” (MEB, 2024)
Yeni eklendi	“Okul öncesi eğitim sosyoekonomik düzeyi, dili, kültürü, cinsiyeti, bireysel gereksinimi ne olursa olsun tüm çocukların gelişimini en üst düzeyde desteklemelidir.” (MEB, 2024)

2013 ve 2024 okul öncesi eğitim programları “Okul Öncesi Eğitim Programının Tanıtımı” başlığına göre incelenmiş olup karşılaştırmalara ilişkin bilgiler Tablo 4’te sunulmuştur.

Tablo 4. 2013 ve 2024 Okul Öncesi Eğitim Programları “Okul Öncesi Eğitim Programının Tanıtımı”nın Programın Temel Özellikleri Alt Başlığında Yer Alan Bilgilere İlişkin Bulgular

Programın Temel Özellikleri (MEB, 2024)	Temel özellik sayısı
Değişiklik yok	13
Değişiklik var	3
Yeni eklendi	7

2013 ve 2024 okul öncesi eğitim programlarının “Okul Öncesi Eğitim Programının Tanıtımı” başlığında yer alan açıklamaların farklılık gösterdiği görülmüştür. Tablo 4’e göre programların temel özellikleri incelendiğinde, 2013 programında 16 temel özellik yer alırken 2024 programında ise 23 temel özellik yer almıştır. Bu özelliklerden 13’ünün başlığının aynı olduğu ancak ikisi hariç 11 temel özelliğin başlığına ait açıklamaların ise farklılık gösterdiği görülmüştür. 2013 okul öncesi eğitim programında programın temel özelliklerinden üç temel özelliğe ait başlığın 2024 programında farklı başlıklarla yer aldığı ortaya çıkmıştır. 2024 okul öncesi eğitim programının programın temel özelliklerine ise yedi yeni temel özelliğin eklendiği görülmüştür. Tabloda yer alan değişiklik yok, değişiklik var ve yeni eklendi başlıklarına ilişkin programlardan yapılan alıntılardan bazıları şunlardır:

Programlardan yapılan örnek alıntılar	
Değişiklik yok	“Çocuk merkezlidir.”, “Esnektir.”, “Sarmaldır.” (MEB, 2013; 2024)

Değişiklik var	"Kültürel ve Evrensel Değerleri Dikkate Alır." (MEB, 2013) "Millî, manevi, kültürel ve evrensel değerleri dikkate alır." (MEB, 2024)
Yeni eklendi	"Çocukların öğrenmeye karşı olumlu tutum geliştirmelerine katkı sağlar." (MEB, 2024)

2013 ve 2024 okul öncesi eğitim programları "Gelişim Özellikleri" ve "Kazanımlar" başlığına göre incelenmiş olup karşılaştırmalara ilişkin bilgiler Tablo 5 ve 6'da sunulmuştur.

Tablo 5. 2013 ve 2024 Okul Öncesi Eğitim Programları "Gelişim Özellikleri" Başlığında Yer Alan Bilgilere İlişkin Bulgular

	2013 Programı Gelişim Özellikleri Sayısı	2024 Programı Gelişim Özellikleri Sayısı	2024 Programına göre Değişiklik Durumu	36-48 ay	49-60 ay	61-72 ay
Bilişsel Gelişim	36-48 ay (11)	36-48 ay (27)	Değişiklik yok	4	9	4
	48-60 ay (20)	49-60 ay (29)	Değişiklik var	5	7	10
	60-72 ay (22)	61-72 ay (26)	Yeni eklendi	18	13	12
Dil Gelişimi	36-48 ay (16)	36-48 ay (24)	Değişiklik yok	4	5	7
	48-60 ay (17)	49-60 ay (26)	Değişiklik var	10	7	9
	60-72 ay (27)	61-72 ay (39)	Yeni eklendi	10	14	23
Sosyal ve Duygusal Gelişim	36-48 ay (12)	36-48 ay (25)	Değişiklik yok	8	6	12
	48-60 ay (9)	49-60 ay (19)	Değişiklik var	4	-	1
	60-72 ay (14)	61-72 ay (22)	Yeni eklendi	13	13	9
Fiziksel Gelişim ve Sağlık Özellikleri	36-48 ay (21)-(9)	36-48 ay (34)-(17)	Değişiklik yok	9/9	6/9	4/7
	48-60 ay (21)-(11)	49-60 ay (33)-(22)	Değişiklik var	10/-	11/2	8/6
	60-72 ay (18)-(12)	61-72 ay (30)-(25)	Yeni eklendi	15/8	16/11	18/12

Not: 2013 programındaki motor gelişim ve öz bakım becerilerinin gelişim özellikleri sayıları 2013 programı bölümünde sırasıyla (motor gelişim-öz bakım becerileri) parantez içinde verilmiştir. Ayrıca 2024 programındaki gelişim özellikleri sayısı da sırasıyla (motor gelişim-sağlık) parantez içinde verilmiştir.

Tablo 5'e göre, 2013 okul öncesi eğitim programında yer alan bilişsel, dil, sosyal ve duygusal gelişim alanlarının 2024 programında da aynı başlıkla yer aldığı görülmüştür. 2013 programındaki "motor gelişim" alanı ile "öz bakım becerileri" başlıklarına, 2024 programında "fiziksel gelişim ve sağlık özellikleri" başlığı şeklinde yer verilmiştir. Ancak 2013 programında yer alan gelişim alanlarındaki yaş aralıklarının ("36-48 ay", "48-60 ay", "60-72 ay"), 2024 okul öncesi eğitim programında ("36-48 ay", "49-60 ay", "61-72 ay") şeklinde düzenlendiği görülmüştür. Ayrıca 2024 okul öncesi eğitim programındaki gelişim özelliklerindeki sayılara bakıldığında da önceki programa göre gelişim özelliklerinin sayısının fazla olduğu ortaya çıkmıştır. 2024 programındaki gelişim özelliklerinin 2013 programındaki gelişim özellikleriyle benzerlik göstermesinin yanında 2024 programına yeni gelişim özelliklerinin de eklendiği görülmüştür. Tabloda yer alan değişiklik yok, değişiklik var ve yeni eklendi başlıklarına ilişkin programların bilişsel gelişim alanından yapılan alıntılardan bazıları şunlardır:

Programların Bilişsel Gelişim alanından yapılan örnek alıntılar	
Değişiklik yok	"Üç küple köprü yapar.", "Cinsiyetini söyler." (MEB, 2013; 2024)
Değişiklik var	"Modele bakarak iki nesneden oluşan örüntüyü devam ettirir." (MEB, 2013) "Nesnelerden/varlıklardan oluşan ikili örüntüleri devam ettirir." (MEB, 2024)
Yeni eklendi	"Önce, şimdi ve sonra gibi zamanla ilgili kavramları anlar." (MEB, 2024)

Tablo 6. 2013 ve 2024 Okul Öncesi Eğitim Programları “Kazanımlar” Başlığında Yer Alan Bilgilere İlişkin Bulgular

	2013 Programı Kazanım Sayısı	2024 Programı Kazanım Sayısı	(MEB, 2024)	Kazanım sayısı
Bilişsel Gelişim	21	28	Değişiklik yok	7
			Değişiklik var	11
			Yeni eklendi	10
Dil Gelişimi	12	13	Değişiklik yok	8
			Değişiklik var	3
			Yeni eklendi	2
Sosyal Duygusal Gelişim ve Değerler	17	22	Değişiklik yok	3
			Değişiklik var	10
			Yeni eklendi	9
Fiziksel Gelişim ve Sağlık	13	23	Değişiklik yok	5
			Değişiklik var	7
			Yeni eklendi	11

Not: Fiziksel gelişim ve sağlık, 2013 programındaki motor gelişim ve öz bakım becerileri kazanımları ile karşılaştırılarak tabloya yansıtılmıştır.

Tablo 6 ‘ya göre 2013 ve 2024 okul öncesi eğitim programlarındaki kazanımlar incelendiğinde, bilişsel, dil, sosyal duygusal gelişim ve değerler ile fiziksel gelişim ve sağlık alanlarındaki kazanımların sayısının 2013 programına göre 2024 okul öncesi eğitim programında arttığı görülmüştür. 2013 programındaki kazanımlardan 2024 programında bire bir aynı olan kazanım sayısının dil gelişimi alanında en fazla olduğu, sosyal duygusal gelişim ve değerler alanında ise en az olduğu görülmüştür. Ayrıca yeni eklenen kazanımın en çok fiziksel gelişim ve sağlık alanında, en az ise dil gelişimi alanında olduğu ortaya çıkmıştır. Tabloda yer alan değişiklik yok, değişiklik var ve yeni eklendi başlıklarına ilişkin programlardan yapılan alıntılardan bazıları şunlardır:

(MEB, 2024)	Programlardan yapılan örnek alıntılar
Bilişsel Gelişim	Değişiklik yok “Geometrik şekilleri tanır.” (MEB, 2013; 2024)
	Değişiklik var “Algıladıklarını hatırlar.” (MEB, 2013) “Algıladıklarını hatırladığını gösterir.” (MEB, 2024)
	Yeni eklendi “Temel düzeyde kodlama yapar.” (MEB, 2024)
Dil Gelişimi	Değişiklik yok “Sesleri ayırt eder.” (MEB, 2013; 2024)
	Değişiklik var “Sesini uygun kullanır.” (MEB, 2013) “Konuşurken/şarkı söylerken sesini uygun şekilde kullanır.” (MEB, 2024)
	Yeni eklendi “Yazı yazma öncesi becerileri gösterir.” (MEB, 2024)
Sosyal Duygusal Gelişim ve Değerler	Değişiklik yok “Estetik değerleri korur.” (MEB, 2013; 2024)
	Değişiklik var “Bir işi veya görevi başarmak için kendini güdüler.” (MEB, 2013) “Bir işi/görevi başarmak için kararlılık gösterir.” (MEB, 2024)
	Yeni eklendi “İçinde yaşadığı toplumun kök değerlerini içselleştirir.” (MEB, 2024)
Fiziksel Gelişim ve Sağlık	Değişiklik yok “Müzik ve ritim eşliğinde hareket eder.” (MEB, 2013; 2024)
	Değişiklik var “Nesne kontrolü gerektiren hareketleri yapar.” (MEB, 2013) “Nesne/araç kullanarak koordineli hareketler yapar.” (MEB, 2024)
	Yeni eklendi “Afetlere ilişkin uygun davranışları sergiler.” (MEB, 2024)

2013 ve 2024 okul öncesi eğitim programları “Okul Öncesi Eğitimin Planlanması ve Uygulanması” başlığına göre incelenmiş olup alt başlıklarla ilgili karşılaştırmalara ilişkin bilgiler Tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 7. 2013 ve 2024 Okul Öncesi Eğitim Programları “Okul Öncesi Eğitimin Planlanması ve Uygulanması” Başlığında Yer Alan Bilgilere İlişkin Bulgular

Programın Temel Özellikleri (MEB, 2013; 2024)	Alt Başlıklardaki Değişiklik Durumu	Alt Başlıklardaki Açıklamalara İlişkin Değişiklik Durumu
Okul Öncesi Eğitim Ortamı ve Öğrenme Merkezleri	Değişiklik yok	Değişiklik var
Etkinlik Çeşitleri ve Açıklamaları	Değişiklik yok	Değişiklik var
Aylık Eğitim Planı	Değişiklik yok	Değişiklik var
Günlük Plan	Değişiklik var	Değişiklik var

Tablo 7’ye göre, 2013 ve 2024 okul öncesi eğitim programlarının alt başlıkları incelendiğinde, “Okul Öncesi Eğitimin Planlanması ve Uygulanması” başlığının üç alt başlığının aynı kaldığı ancak 2013 programında yer alan “günlük eğitim akışı” başlığının 2024 programında “günlük plan” başlığı şeklinde yer aldığı görülmüştür. Ayrıca “Aylık Eğitim Planı” alt başlığında yer alan açıklamalar kısmında başlık olmadığından bu alt başlığa ilişkin bilgiler tablolaştırılmamıştır. Alt başlıklara ilişkin açıklamalara bakıldığında da tüm alt başlıklara ait açıklamalarda değişikliklerin olduğu ortaya çıkmış olup Tablo 8, 9 ve 10’da sunulmuştur.

Tablo 8. 2013 ve 2024 Okul Öncesi Eğitim Programları “Okul Öncesi Eğitim Ortamı ve Öğrenme Merkezleri” Alt Başlığında Yer Alan Bilgilere İlişkin Bulgular

Öğrenme Merkezleri (MEB, 2024)	Öğrenme merkezi sayısı
Değişiklik yok	5
Değişiklik var	1
Yeni eklendi	2

2013 ve 2024 okul öncesi eğitim programlarının “Okul Öncesi Eğitim Ortamı ve Öğrenme Merkezleri” alt başlıklarının açıklamalarında farklılıkların olduğu görülmüştür. Tablo 8’e göre programların öğrenme merkezleri incelendiğinde, 2013 programında altı öğrenme merkezi yer alırken 2024 programında sekiz öğrenme merkezi yer almıştır. Bu merkezlerden beşinin başlığının aynı olduğu ancak açıklamalarının farklı olduğu, birinin ise hem başlığının hem açıklamasının farklı olduğu görülmüştür. Ayrıca 2024 okul öncesi eğitim programının öğrenme merkezleri başlığına iki yeni öğrenme merkezinin eklendiği görülmüştür. Tabloda yer alan değişiklik yok, değişiklik var ve yeni eklendi başlıklarına ilişkin programlardan yapılan alıntılardan bazıları şunlardır:

Programlardan yapılan örnek alıntılar	
Değişiklik yok	“Müzik Merkezi” (MEB, 2013; 2024)
Değişiklik var	“Kitap Merkezi” (MEB, 2013) “Okuma ve Dinleme Merkezi” (MEB, 2024)
Yeni eklendi	“Yazı Farkındalığı Merkezi” (MEB, 2024)

Tablo 9. 2013 ve 2024 Okul Öncesi Eğitim Programları “Etkinlik Çeşitleri ve Açıklamaları” Alt Başlığında Yer Alan Bilgilere İlişkin Bulgular

Etkinlik Çeşitleri ve Açıklamaları (MEB, 2024)	Etkinlik Çeşit Sayısı
Değişiklik yok	8
Değişiklik var	2
Yeni eklendi	-

2013 ve 2024 okul öncesi eğitim programlarının “Etkinlik Çeşitleri ve Açıklamaları” alt başlıklarının açıklamalarında farklılıkların olduğu görülmüştür. Tablo 9’a göre programlardaki etkinlik çeşitleri incelendiğinde, her iki programda da on etkinlik çeşidinin olduğu görülmüştür. Bu etkinlik çeşitlerinden sekizinin başlığının aynı olduğu ancak açıklamalarının farklı olduğu, ikisinin ise hem başlığının hem açıklamasının farklı olduğu görülmüştür. Tabloda yer alan değişiklik yok, değişiklik var ve yeni eklendi başlıklarına ilişkin programlardan yapılan alıntılardan bazıları şunlardır:

Programlardan yapılan örnek alıntılar	
Değişiklik yok	“Matematik Etkinliği.” (MEB, 2013; 2024)
Değişiklik var	“Okuma Yazmaya Hazırlık Etkinliği.” (MEB, 2013) “Erken Okuryazarlık Etkinliği” (MEB, 2024)
Yeni eklendi	-

Tablo 10. 2024 Okul Öncesi Eğitim Programları “Günlük Plan” Alt Başlığında Yer Alan Bilgilere İlişkin Bulgular

Günlük Plan Alt Başlığında Yer Alan Başlıkların Durumu	
Değişiklik yok	-
Değişiklik var	3
Yeni eklendi	3

Not: 2024 programındaki “Açık Alanda Oyun” başlığına 2013 programında “Oyun Zamanı” başlığında kısaca değinilmiş olsa da ayrı bir başlık olmadığı için “Açık Alanda Oyun” başlığı “Yeni eklendi” olarak değerlendirilmiştir.

2013 ve 2024 okul öncesi eğitim programlarının “Günlük Plan” alt başlıklarının açıklamalarında farklılıkların olduğu görülmüştür. Tablo10’a göre, “Günlük Plan” alt başlığında yer alan başlıkların durumu incelendiğinde, 2013 programında dört başlık yer alırken 2024 programında altı başlık yer almıştır. 2013 programındaki üç başlığın değiştirilerek 2024 programında yer aldığı görülmüştür. Tabloda yer alan değişiklik yok, değişiklik var ve yeni eklendi başlıklarına ilişkin programlardan yapılan alıntılardan bazıları şunlardır:

Programlardan yapılan örnek alıntılar	
Değişiklik yok	-
Değişiklik var	“Güne Başlama Zamanı” (MEB, 2013) “Güne Başlama” (MEB, 2024)
Yeni eklendi	“Geçiş Etkinlikleri” (MEB, 2024)

2013 okul öncesi eğitim programında “Okul Öncesi Eğitiminin Değerlendirilmesi” başlığı yer alırken 2024 programında “Okul Öncesi Eğitimde Çocuğu Tanıma ve Değerlendirme” başlığı yer almıştır. Bu başlıklara ilişkin bilgiler Tablo 11’de sunulmuştur.

Tablo 11. “Okul Öncesi Eğitiminin Değerlendirilmesi” ve “Okul Öncesi Eğitimde Çocuğu Tanıma ve Değerlendirme” Başlıklarında Yer Alan Bilgilere İlişkin Bulgular

“Okul Öncesi Eğitiminin Değerlendirilmesi” (MEB, 2013)	“Okul Öncesi Eğitimde Çocuğu Tanıma ve Değerlendirme” (MEB, 2024)
“Çocukların Değerlendirilmesi”	Temel ilkeler (“Etkililik”, “Çocuğa özgülük”, “Çok boyutluluk”, “Süreklilik”, “Çeşitlilik”, “Aktarılabilirlik”)
“Programın Değerlendirilmesi”	Sistemik Gözlem ve Dokümantasyon
“Öğretmenin Kendini Değerlendirmesi”	Gözlem Kayıt Araçları (“Anekdot Kayıtlar”, “Kontrol Listesi ve Derecelendirme Ölçeği”, “Ses ve Görüntü Kayıtları”)
	“Değerlendirmenin Planlanması”
	“Aylık Planda Değerlendirme”

	“Günlük Planda Değerlendirme”
	“Gelişim ve Öğrenme İzleme Formu”
	“Çocuk Gelişim ve Öğrenme Dosyası”

Tablo 11’e göre, 2013 okul öncesi eğitim programının “Okul Öncesi Eğitiminin Değerlendirilmesi” başlığında üç alt başlık yer alırken 2024 okul öncesi eğitim programının “Okul Öncesi Eğitimde Çocuğu Tanıma ve Değerlendirme” başlığında sekiz alt başlığın yer aldığı görülmüştür. 2024 okul öncesi eğitim programının değerlendirme süreçlerinin 2013 programına göre daha detaylı olduğu söylenebilir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Çocukların yaşamlarında hayati bir öneme sahip olan okul öncesi eğitimin nitelikli bir şekilde yapılabilmesi için eğitim programlarının iyi bir şekilde planlanması gerekmektedir (Aral vd., 2011; Erden, 2010; Kandır ve Kurt, 2010). 2013 ve 2024 okul öncesi eğitim programlarının içindekiler başlıklarında yer alan başlıkların çoğunluğunun aynı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. 2013 okul öncesi eğitim programında “Okul Öncesi Dönemin Önemi” ve “Okul Öncesi Eğitiminin Değerlendirilmesi” başlıklarının yer aldığı görülürken 2024 okul öncesi eğitim programında ise “Türkiye’de Uygulanan Okul Öncesi Eğitim Programlarının Tarihçesi” ile “Okul Öncesi Eğitimde Çocuğu Tanıma ve Değerlendirme” başlıklarının yer aldığı görülmüştür. Ayrıca programlar alt başlıklara göre incelendiğinde de “Okul Öncesi Eğitimin Planlanması ve Uygulanması” başlığının üç alt başlığının aynı kaldığı ancak 2013 programında yer alan “günlük eğitim akışı” başlığının 2024 programında “günlük plan” başlığı şeklinde değiştiği sonucuna ulaşılmıştır. Her iki programda incelendiğinde programların ana ve alt başlıklarında çok fazla değişikliklerin olmadığı söylenebilir. Programların “Okul öncesi eğitimin amaçları” başlıklarında 2013 programında dört madde yer alırken 2024 programında beş maddenin yer aldığı ve bu maddelerden ikisinin bire bir aynı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. 2013 programındaki iki madde, kısmi değişikliklerle (kelime ekleme ve kelime değişiklikleri) 2024 programında yer alırken bir maddenin ise programa yeni eklendiği görülmüştür.

Programların “Okul öncesi eğitimin temel ilkeleri” başlığı için 2013 programında 18 temel ilke yer alırken 2024 programında ise 25 temel ilkenin yer aldığı sonucuna ulaşılmıştır. 2013 programında okul öncesi eğitimin temel ilkelerinden; ikisine 2024 programında yer verilmediği, üçünün 2024 programında aynı şekilde yer aldığı ve 13’ünün de değişiklik yapılarak programda yer aldığı ortaya çıkmıştır. Ayrıca 2024 programında okul öncesi eğitimin temel ilkelerine dokuz yeni temel ilkenin eklendiği görülmüştür. Programların temel özellikleri incelendiğinde, 2013 programında 16 temel özellik yer alırken 2024 programında ise 23 temel özelliğin yer aldığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu özelliklerden 13’ünün başlığının aynı olduğu ancak ikisi hariç 11 temel özelliğin başlığına ait açıklamaların ise farklılık gösterdiği görülmüştür. 2013 okul öncesi eğitim programında programın temel özelliklerinden üç temel özelliğe ait başlığın 2024 programında farklı başlıklarla yer aldığı ortaya çıkmıştır. Ayrıca 2024 okul öncesi eğitim programının, programın temel özelliklerine ise yedi yeni temel özelliğin eklendiği görülmüştür. Yeni programa temel ilkeler ile birlikte yeni temel özelliklerinde eklenmesi programın çok yönlü ele alındığının önemli bir göstergesi olabilir.

Programlardaki gelişim özellikleri incelendiğinde, 2013 okul öncesi eğitim programında yer alan bilişsel, dil, sosyal ve duygusal gelişim alanlarının 2024 programında da aynı başlıkla yer aldığı sonucuna ulaşılmıştır. 2013 programındaki “motor gelişim” alanı ile “öz bakım becerileri” başlıklarına, 2024 programında “fiziksel gelişim ve sağlık özellikleri” başlığı şeklinde yer verilmiştir. Ancak 2013 programında yer alan gelişim alanlarındaki yaş aralıklarının (“36-48 ay”, “48-60 ay”, “60-72 ay”), 2024 okul

öncesi eğitim programında (“36-48 ay”, “49-60 ay”, “61-72 ay”) şeklinde düzenlendiği görülmüştür. Ayrıca 2024 okul öncesi eğitim programındaki gelişim özelliklerindeki sayılara bakıldığında da önceki programa göre gelişim özelliklerinin sayısının fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır. 2024 programındaki gelişim özelliklerinin 2013 programındaki gelişim özellikleriyle benzerlik göstermesinin yanında 2024 programına yeni gelişim özelliklerinin de eklendiği görülmüştür.

2013 ve 2024 okul öncesi eğitim programlarındaki kazanımlar incelendiğinde, bilişsel, dil, sosyal duygusal gelişim ve değerler ile fiziksel gelişim ve sağlık alanlarındaki kazanımların sayısının 2013 programına göre 2024 okul öncesi eğitim programında arttığı sonucuna ulaşılmıştır. 2013 programındaki kazanımlardan 2024 programında bire bir aynı olan kazanım sayısının dil gelişimi alanında en fazla olduğu, sosyal duygusal gelişim ve değerler alanında ise en az olduğu görülmüştür. Ayrıca yeni eklenen kazanımın en çok fiziksel gelişim ve sağlık alanında, en az ise dil gelişimi alanında olduğu ortaya çıkmıştır. Tuğluk ve Özkan’ın (2019) çalışmasında 2013 okul öncesi eğitim programının kazanım ve göstergeler bakımından yetersiz olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Köksal vd. (2016) tarafından yapılan çalışmada 2013 okul öncesi eğitim programının öğretmenlerden gelen geri bildirimlerde değerlendirilerek yeni kazanım ve göstergeler eklenerek programın revize edilmesi gerektiği vurgulanmıştır. Özsirkıntı vd.’nin (2014) çalışmalarında ise okul öncesi öğretmenlerinin 2013 okul öncesi eğitim programına yönelik olumlu görüşlere sahip olduğu ancak programdaki kazanım-göstergelerin açık bir şekilde yazılmasının, programın başarılı bir şekilde uygulanması açısından öğretmene yardımcı olacağı sonucuna ulaşılmıştır.

2013 ve 2024 okul öncesi eğitim programlarının alt başlıkları incelendiğinde, “Okul Öncesi Eğitimin Planlanması ve Uygulanması” başlığının üç alt başlığının aynı kaldığı ancak 2013 programında yer alan “günlük eğitim akışı” başlığının 2024 programında “günlük plan” başlığı şeklinde yer aldığı sonucuna ulaşılmıştır. Okul öncesi eğitim programlarının “Günlük Plan” alt başlığında ise 2013 programında dört başlık yer alırken 2024 programında altı başlığın yer aldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Programların öğrenme merkezleri incelendiğinde, 2013 programında altı öğrenme merkezi yer alırken 2024 programında sekiz öğrenme merkezinin yer aldığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu merkezlerden beşinin başlığının aynı olduğu ancak açıklamalarının farklı olduğu, birinin ise hem başlığının hem açıklamasının farklı olduğu görülmüştür. Ayrıca 2024 okul öncesi eğitim programının öğrenme merkezleri başlığına iki yeni öğrenme merkezinin eklendiği bulunmuştur. 2013 okul öncesi eğitim programında, öğrenme merkezlerinin gereksinimler doğrultusunda dönüşümlü olarak kurulabileceği ve gerekirse programda olmayan başka merkezlerin de programa eklenebileceği vurgulanmıştır (MEB, 2013). Başaran ve Ulubey’in (2018) yaptıkları çalışmada öğrenme merkezlerinin öğrencilerin dikkatini çektiği ve onların toplumsallaşmasına katkı sağladığını belirtmişlerdir. Özsirkıntı vd. (2014) ile Pişgin-Çivik vd. (2014) tarafından yapılan çalışmalar da çalışmanın bu sonucunu destekler nitelikte olduğu bulunmuştur. “Bir sınıfta kaç merkez olacağını sınıftaki çocuk sayısı ve sınıfın fiziksel koşulları belirler” (MEB, 2013) ifadesiyle birlikte sınıfın küçük olması durumunda bazı merkezlerin birleştirilmesi ya da kazanımlar doğrultusunda merkezlerde düzenlemelere gidilmesinin öğretmenler tarafından gerçekleştirilebileceği vurgulanmaktadır (Tükel, 2017). Öğrenme merkezlerinin çocukların gereksinim ve ilgileri doğrultusunda düzenlendiğinde, çocuğa seçim hakkı tanınması, çocuğun karşılaşabileceği sorunlarla başa çıkabilme ve onları çözümlenebilme imkânı sağlaması ve çocuklara araştırma inceleme fırsatı sunması açısından son derece önemli görülmektedir (Arıkan, 2012; Şahin, 2012).

Programlardaki etkinlik çeşitleri incelendiğinde, her iki programda da on etkinlik çeşidinin olduğu görülmüştür. Bu etkinlik çeşitlerinden sekizinin başlığının aynı olduğu ancak açıklamalarının farklı olduğu, ikisinin ise hem başlığının hem açıklamasının farklı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Dilek ve Duman (2014) tarafından yapılan çalışmada okul öncesi öğretmenlerinin programda yer alan etkinliklerin tamamını uygulamadıkları, oyun ve hareket, müzik ve Türkçe dil etkinliklerinin her zaman uyguladıkları sonucuna ulaşılmıştır. Başaran ve Ulubey (2018) tarafından yapılan çalışmada, etkinliklerin öğrencilerin güdülenmesini sağladığı ve çocukların etkinliklere katılımını arttırdığı bu sebeple de öğrencilerin öğrenme ve öğretme sürecinden zevk aldıklarını belirtmişlerdir.

2013 okul öncesi eğitim programının "Okul Öncesi Eğitiminin Değerlendirilmesi" başlığında üç alt başlık yer alırken 2024 okul öncesi eğitim programının "Okul Öncesi Eğitimde Çocuğu Tanıma ve Değerlendirme" başlığında sekiz alt başlığın yer aldığı sonucuna ulaşılmıştır. 2024 okul öncesi eğitim programının değerlendirme süreçlerinin 2013 programına göre daha detaylı olduğu söylenebilir. Buldu (2017) çalışmasında okul öncesi dönem çocuklarının gelişim ve öğrenmesinin değerlendirilmesinde, çocuğa farklı açılardan bakılarak farklı bilgi kaynaklarının ve bilgi toplama yöntemlerinin kullanılması, ayrıca birden fazla farklı değerlendirme yöntemlerinin de süreçte kullanılması gerektiğini belirtmiştir. Erden'in (2010) okul öncesi öğretmenlerinin eğitim programlarının uygulaması esnasında yaşadıkları sorunlara yönelik yaptığı çalışmada, öğretmenlerin en fazla değerlendirme süreçlerinde zorlandıkları, günlük değerlendirmeleri gereksiz gördükleri ve gün içinde değerlendirmenin uzun sürdüğünü böylece zaman kalmadığı vurgulanmıştır. Varol (2012) tarafından yapılan çalışmada da okul öncesi eğitim programının uygulanmasında öğretmenlerin ölçme-değerlendirme süreçlerinde yeterince bilgiye sahip olmadıkları ve günlük değerlendirmeleri yapamadıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmanın sonuçları doğrultusunda, yeni programla 2013 öncesi okul öncesi programının derinlemesine karşılaştırılmasına yönelik çalışmaların yapılması önerilebilir. 2024 programının diğer ülkelerdeki okul öncesi eğitim programlarıyla da karşılaştırmaları yapılarak yeni programın genel yapısı ortaya konabilir. Ayrıca okul öncesi eğitim programlarının belli başlıklarda karşılaştırılması yapılarak programların bir bütün olarak görülmesi sağlanabilir.

Kaynakça

- Akkaya, A. (2023). 2018 ve 2023 Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programlarının Karşılaştırılması. *Kapadokya Eğitim Dergisi*, 4(1), 60-69.
- Albrecht, K., ve Miller, L. G. (2004). *The Comprehensive Preschool Curriculum*. Maryland.
- Aral, N. ve Kadan, G. (2018). 2013 Okul Öncesi Eğitim Programının Değerler Eğitimi Bağlamında İncelenmesi. *Erken Çocukluk Çalışmaları Dergisi*, 2(1), 113-131.
- Aral, N., vd. (2000). *Çocuk gelişimi*, İstanbul: Ya-Pa Yayın.
- Aral, N., vd. (2011). *Okul Öncesi Eğitim ve Okul Öncesi Eğitim Programı*. İstanbul: Ya-Pa Yayınları.
- Arıkan, A. (2012). Highscope Programı. F. Temel (Ed.), *Erken Çocukluk Eğitiminde Yaklaşımlar ve Programlar*. Ankara: Vize yayıncılık.
- Bağcı-Ayrancı, B. (2018). 0-12 Yaş Dil Gelişimi Uygulamaları ve Yapılması Gerekenler. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(1), 13-34.

- Başaran, S. T. & Ulubey, Ö. (2018). 2013 Okul Öncesi Eğitim Programının Değerlendirilmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 51(2), 1-38.
- Bertrand J. (2012). Preschool Programs: Effective Curriculum. Comments on Kagan and Kauerz and on Schweinhart. In: Tremblay Re, Barr Rg, Peters Rdev (Eds.) *Encyclopedia on Early Childhood Development*. Montreal, Quebec: Centre of Excellence for Early Childhood Development, 1-7.
- Brewer, J. A. (2001). *Introduction to Early Childhood Education-Preschool Thought Grades-*. NY. Allyn&Bacon, USA.
- Buldu, M. (2017). Okul Öncesi Matematik Öğretiminde Değerlendirme. B. Akman içinde, *Okul Öncesi Matematik Eğitimi* (s. 192-212). Ankara: Pegem Akademi.
- Dilek, H. ve Duman, T. (2014). 2006 Okul Öncesi Eğitim Programının Değerlendirilmesi. *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33, 143-158.
- Dodge, D. T. (1995). The Importance of Curriculum in Achieving Quality Child Day Care Programs. *Child Welfare*, 1171-1188.
- Ekiz, D. (2015). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Anı Yayınları
- Erden, E. (2010). *Problems that Preschool Teachers Face in the Curriculum Implementation* (Yüksek Lisans Tezi). Ankara: Orta Doğu Teknik Üniversitesi.
- Hirsh, R. A. (2004). *Early Childhood Curriculum. Incorporating Multiple Intelligences, Developmentally Appropriate Practice, and Play*. Boston.
- Kandır, A. (2016). MEB 2013 Okul Öncesi Eğitim Programının Okuma Yazma Becerilerinin Gelişimi Yönünden Değerlendirilmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 36(3), 451-488.
- Kandır, A. ve Kurt, F. (2010). *Proje Temelli Okul Öncesi Eğitim Programı*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Kandır, A. ve Türkoğlu, D. (2015). MEB 2013 Okul Öncesi Eğitim Programının Müzikal Becerilerin Gelişimi Yönünden Değerlendirilmesi. *Hacettepe University Faculty of Health Sciences Journal*, 1(2), 339-350.
- Kocalar, E. ve Bay, E. (2020). 2013 Okul Öncesi Eğitim Programının Karakter Eğitimi Açısından Değerlendirilmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(3), 1304-1319.
- Köksal, O., vd. (2016). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Okul Öncesi Eğitim Programı Hakkındaki Görüşlerinin Belirlenmesi. *International Journal of Social Science*, 46, 379-394.
- Miles, M, B. ve Huberman, A. M. (1994). *Qualitative Data Analysis: An Expanded Sourcebook*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) (2013). *Okul Öncesi Eğitim Programı*.
- Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) (2024). *Okul Öncesi Eğitim Programı*.
- Özdaş, A., vd. (2005). Yeni İlköğretim Matematik Dersi (1.-5. Sınıflar) Öğretim Programının Öğretmen Görüşlerine Dayalı Olarak Değerlendirilmesi. *Eğitimde Yansımalar: VIII Yeni ilköğretim programlarını değerlendirme sempozyumu*, 14-16.
- Özkan, U. B. (2019). *Eğitim Bilimleri Araştırmaları için Doküman İnceleme Yöntemi*. Ankara: Pegem Akademi.

- Özsirkinti, D., vd. (2014). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Okul Öncesi Eğitim Programı Hakkındaki Görüşleri (Adana İli Örneği). *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1 (1), 313-331.
- Pişgin-Çivik, S., vd. (2014). Pre-school Education Teacher's Opinion about the Implementation of 2013 Pre-School Education Program. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 174, 693-698.
- Senemoğlu, N. (1994). Okulöncesi Eğitim Programı Hangi Yeterlikleri Kazandırmalıdır?. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(10), 21-30.
- Sönmez, S. ve Seyhan, G. B. (2016). MEB 2013 Okul Öncesi Eğitim Programının Sağlık Kavramı Açısından İncelenmesi. *Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry*, 7(1), 146-174.
- Şahin, V. (2012). Erken Çocukluk Eğitiminde Yaklaşımlar. N. Avcı ve M. Toran (Ed.), *Okul Öncesi Eğitime Giriş*. Ankara: Eğiten Kitap.
- Şıvgın, N. (2005). *Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Uygulanan Eğitim Programına İlişkin Öğretmen Görüşleri (Denizli İli Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi. Denizli: Pamukkale Üniversitesi.
- Tuğluk, M. N. ve Özkan, B. (2019). MEB 2013 Okul Öncesi Eğitim Programının 21. Yüzyıl Becerileri Açısından Analizi. *Temel Eğitim*, 1(4), 29-38.
- Tükel, A. (2017). *2013 Okul Öncesi Eğitim Programı ile ilgili Öğretmen Görüşlerinin Değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Konya: Selçuk Üniversitesi.
- Varol, F. (2012). Anaokulu Öğretmenlerin Konuşuyor: Kaliteli Eğitim. *Uluslararası Katılımlı Çocuk İhtiyaçları Sempozyumu Bildiri Kitabı*, 29-36. Ankara: Mutlu Çocuklar Derneği.
- Yavuzer, H. (2003). *Çocuk Psikolojisi*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yılmaz, N. (2003). Türkiye'de Okul Öncesi Eğitimi. M. Sevinç (Ed). *Erken Çocuklukta Gelişim ve Eğitimde Yeni Yaklaşımlar*. Morpa Kültür Yayınları. İstanbul.
- Yılmaz-Bolat, E. (2011). *Anne Baba Eğitiminin Beş-Altı Yaş Çocuğa Sahip Anne Babaların Çocuk Yetiştirme Tutum ve Davranışlarına Etkisinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi.